

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Юридичний факультет

Кафедра цивільного та господарського права

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
Підготовки бакалавр
(назва освітнього рівня)

Дніпро– 2018 р.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Програма навчальної дисципліни.-ДНУ, 2017.- 13 с.

Розробник: к.ю.н., доцент кафедри цивільного, трудового та господарського права Грабильнікова О.А.

Затверджено вченою радою юридичного факультету Протокол №10 07.06.17р.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Та величезна роль, яку відіграє підприємницька діяльність у розвитку ринкової економіки вже не потребує доведення. Ця сфера діяльності з кожним роком виборює собі все вагомніше місце в економіці держави як за обсягом виробленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг, так і за кількістю працюючих, а головне – за ефективністю господарювання. У той же час ця діяльність, як і будь-яка інша, потребує відповідного правового регулювання, від якості якого значною мірою залежать подальші успіхи підприємництва в Україні. Звичайно, опрацювання правової бази з підприємницького права означає і необхідність її оперативного засвоєння всіма, хто пов'язує свою професійну діяльність із набуттям таких знань. Отримання високоякісних знань із підприємницького права може стати вагомим чинником забезпечення стабільної ефективності і високої культури господарювання в Україні. Актуальність навчального курсу обумовлена розвитком ринкових відносин в Україні та важливістю, у зв'язку з цим, належного правового регулювання виробничої та комерційної діяльності суб'єктів підприємницької діяльності. Предметом вивчення даної дисципліни є закони України, постанови Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, укази Президента України, накази міністерств і відомств та інші нормативно-правові акти, що регулюють дану сферу відносин. Метою вивчення дисципліни “Правові основи підприємницької діяльності” є набуття знань студентів в сфері правового регулювання господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності. Завданням для досягнення цієї мети є викладання лекцій, проведення практичних занять, організація самостійної підготовки студентів по окремим темам, написання рефератів. В результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- порядок та значення правового регулювання виробничої та комерційної діяльності суб'єктів підприємницької діяльності;
- порядок державної реєстрації створення та припинення суб'єктів підприємницької діяльності методикою прийому адвокатом клієнта;
- договірне регулювання виробничої діяльності суб'єктів підприємницької діяльності;
- договірне регулювання комерційної діяльності підприємств;
- порядок та вимоги до укладення господарських договорів.

Студент повинен

вміти:

- орієнтуватися в законодавстві про правове регулювання виробничої та комерційної діяльності підприємств;
- вирішувати конкретні правозастосовувальні ситуації у процесі виробничої та комерційної діяльності підприємств;
- складати проекти договорів, що використовуються у процесі виробничої та комерційної діяльності підприємств, тощо.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ: для денної форми навчання

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Підприємницьке право та підприємницьке законодавство

Поняття підприємницького права. Принципи підприємницького права. Підприємницькі правовідносини та їх класифікація. Система підприємницького права. Підприємницьке законодавство та його характеристика

Тема 2 . Поняття підприємництва

Загальна характеристика господарської діяльності. Передумови здійснення підприємницької діяльності. Поняття підприємницької діяльності та її ознаки. Принципи підприємницької діяльності. Види підприємницької діяльності. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності.

Тема 3 . Суб'єкти господарювання та їх організаційно-правові форми

Загальна характеристика суб'єктів господарювання. Поняття організаційно-правової форми підприємницької діяльності. Підприємницька діяльність без утворення юридичної особи. Підприємницька діяльність юридичних осіб. Загальна характеристика юридичної особи, їх класифікація. Правовий статус підприємства, класифікація підприємств. Загальна характеристика видів підприємств. Правовий статус господарських товариств: договірні товариства; статутні товариства. Правовий статус об'єднань підприємств.

Тема 4. Легалізація суб'єктів підприємництва

Поняття, види та етапи легалізації. Загальна характеристика державної реєстрації. Загальна характеристика порядку державної реєстрації. Загальна характеристика реєстрації внесення змін і доповнень до засновницьких документів юридичної особи та відомостей про фізичну особу – підприємця. Загальна характеристика підстав реєстрації припинення суб'єктів підприємництва. Загальна характеристика ліцензування господарської діяльності.

Тема 5. Припинення суб'єктів підприємництва.

Підстави, способи і форми припинення суб'єктів підприємництва. Загальна характеристика реорганізації суб'єктів підприємницької діяльності. Ліквідація суб'єкта підприємництва – юридичної особи. Банкрутство суб'єктів підприємництва: поняття та підстави банкрутства; провадження у справах про банкрутство; санація боржника; ліквідаційна процедура; стягнення боргів з банкрута та порядок задоволення вимог кредиторів.

Тема 6. Право власності. Правовий режим майна суб'єктів господарювання.

Поняття власності та права власності в Україні. Підстави виникнення та припинення права власності. Сутність права господарського відання, права оперативного управління. Поняття майна у сфері господарювання та джерела формування майна суб'єктів господарювання.

Тема 7. Господарські зобов'язання. Господарські договори.

Загальні положення про господарські зобов'язання. Господарські договори та їх зміст. Укладання господарських договорів. Виконання господарських договорів та способи забезпечення зобов'язань.

ТЕМА 8. Господарсько-правова відповідальність

Поняття та види господарсько-правової відповідальності. Підстави господарсько-правової відповідальності . Загальна характеристика господарсько-правових санкцій

Методи навчання

У ході викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на:

- формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності й відповідальності за навчальну працю;
- забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного й пошукового характеру);
- а також методи, пов'язані з контролем за навчальною діяльністю студентів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження, практичне заняття.

Кожний метод може складатися з сукупності методичних прийомів. На цій підставі часом методи визначають як сукупність методичних прийомів, що забезпечують рішення завдань навчання.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ: Поточне опитування та тестування, (колоквіуми), оцінка за самостійну роботу, модульне тестування, підсумковий письмовий тест,

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Навчально-методичний комплекс дисципліни у складі: навчальна програма; робоча навчальна програма; тексти лекцій; опорний конспект лекцій; інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять; індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів; контрольні завдання до семінарських занять; контрольні роботи з дисципліни для перевірки рівня засвоєності студентами навчального матеріалу; методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури, нормативні документи.

Рекомендована література

Базова

- Господарський кодекс України. - К.,2018.
- Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар. - К.,2017.
- Господарський процесуальний кодекс України – К.,2018
- Цивільний кодекс Науково-практичний коментар –К.,2017
- Господарське законодавство України: правове регулювання господарських відносин. збірник нормативних актів. Вип..5. – К.: 2013
- Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 25-26. Ст. 131
- Закон України від 7 грудня 2000 р. „Про банкі та банківську діяльність„//ВВР – 2001- №5-6 -ст. 30
- Закон України від 19.09.1991 р. «Про господарські товариства» // ВВР України. 19.11. 1991- № 49. — Ст. 682.
- Закон України від 01.06.2000 р. «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» // Урядовий кур'єр. — 2000. —2 серпня. (із змін. та доп.)
- Закон Ураїни „ О державній реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців від 15.05.2003 .// ВВР-, 2003, N 31-32, ст.263) (із змін. та доп.)
- Закон України від 22 грудня 1995 р. «Про поставки продукції для державних потреб». (із змін. та доп.) // НАУ. Комп'ютерна база законодавства.
- Закон України від 18.09.1991 р. «Про інвестиційну діяльність» (із змін. та доп.)// Там само.
- Закон України від 06.04.2000 р. «Про майнову відповідальність за порушення умов договору підряду (контракту) про виконання робіт на будівництві об'єкта» (із змін. та доп.)//
- Закон України від 10 листопада 1994 р. «Про транспорт» . (із змін. та доп.) // Там само.
- Закон Украины «Об естественных монополиях» от 20.04. 2000 г. (із змін. та доп.)// Там же.
- Закон Украины «О защите экономической конкуренции» 11.01.2001 г. (із змін. та доп.)
- Закон Украины „О защите от недобросовестной конкуренции от 07.06.1996.// Там же
- Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом:Закон України від 14.05.92 р. (в редакції Закону України від 30.06.99 р.) Там же
- Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. // Там же
- Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.93 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1993. - № 50. - Ст. 472 [з наступними змінами та доповненнями].
- Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.96 року // ВВР. – 1997. – № 5. – Ст. 28. [з наступними змінами і доповненнями.]

Про обіг векселів в Україні. Закон України // Відомості Верховної Ради.–2001. – № 24. – Ст.128.

Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті. Закон України // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 28. – Ст. 135. [З наступними змінами і доповненнями.]

Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.93 р. // Відомості Верховної ради України. - 1993. - № 23. - Ст. 243 [з наступними змінами та доповненнями].

Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 29. - Ст. 377 [з наступними змінами та доповненнями].

Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності. Закон України // Відомості Верховної Ради. – 1999. – № 5 - 6. – Ст. 44.

Про систему валютного регулювання і валютного контролю. Декрет Кабінету Міністрів України № 15-93 від 19 лютого 1993 р. // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 17. – Ст. 184. [З наступними змінами і доповненнями.]

Про стандартизацію: Закон України від 17.05.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 31. – Ст. 145 [з наступними змінами та доповненнями].

Про підтвердження відповідності: Закон України від 17.05.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 32. – Ст. 169 [з наступними змінами та доповненнями].

Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок» // НАУ. Комп'ютерна база законодавства.

Про товарну біржу: Закон України від 10.12.91 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 10. - Ст. 139 [з наступними змінами та доповненнями].

Про ціни і ціноутворення: Закон України від 03.12.90 р. № 507 // Відомості Верховної Ради України. – 1990. - № 52. – Ст. 650 [з наступними змінами та доповненнями].

Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Затв. наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України № 201 від 6 вересня 2001 р.

Про порядок застосування до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності спеціальних санкцій, передбачених статтею 37 закону України “Про зовнішньоекономічну діяльність”. Затверджено: Наказом Міністерства економіки України № 52 від 17 квітня 2000 р. // Бизнес. Бухгалтерия. – 2000. – № 26. – С. 27-30.

Унифицированные правила по инкассо. – М.: Издательство АО “Консалтбанкир”, 1996. – 60 с.

Уніфікований Закон про переказні і прості векселі // Вісник Вищого арбітражного суду України. – 1999. – № 4. – С. 83-113.

Уніфіковані правила і звичаї для документарних акредитивів (редакція 1993 р., публікація МТП N 500) // Бизнес. Приложения. – 1999. – № 13. – С. 52-63.

Допоміжна

Беляневич О.А. Господарське договірне право України. – К., 2008.
Булгакова І.В. Господарське право України –К.,2012.
Вінник О.М. Господарське право України. – К.,2015.
Господарське право: Практикум / В.С. Щербина, Г.В. Пронська, О.М. Вінник та ін.; За заг. ред. В.С. Щербини. – К., 2014.
Зобов'язальне право: теорія і практика. / О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова, В. В. Луць та інші/За ред. О. В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2011.
Кибенко Е. Р. Научно-практический комментарий Закона Украины «О хозяйственных обществах». — Харьков, 2003.
Офіційні типові форми договорів /Уклад.: Стефанчук Р. О., Стефанчук М. О.- К.,2012
Саниахметова. Н.А. Предприимательское (хозяйственное право) Украины.- Харьков,2007.
Старцев О. Підприємницьке право України.- К.2014.
Хозяйственное право: Учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулина и др.; Под ред. Мамутова В.К. – К, 2002.
Щербина В.С. Господарське право України.-К.,2014

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт Верховної Ради України – www.rada.gov.ua
Єдиний державний реєстр судових рішень України - www.reyestr.court.gov.ua/
Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
Президент України <http://www.president.gov.ua>

Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

Засоби діагностики успішності навчання: оцінки за виступи на семінарських заняттях, оцінки за контрольні роботи.